

DE TRIBUNE

Redactieadres:
D. J. WIJNKOOP, N. Prinsengracht 10
Amsterdam.

SOC. DEM. WEEKBLAD

Administratieadres:
J. C. CETON, Wijtenbachstraat 13
Amsterdam.

VERSCHIJNT ELKEN ZATERDAG.
Abonnementsprijs bij vooruitbetaling 40 cent per 3 mnd.
Buitenland 65 ct. Losse nummers 3 ct.
Advertentiën per regel 15 cent. Bij abonnementen speciaal tarief.

Orgaan van de Soc.-Dem. Partij

Redactie: J. C. CETON, H. GORTER,
W. v. RAVESTELJN Jr. en D. J. WIJNKOOP.

INHOUD: Macht tegen onmacht. — De taak der Arbeiders-Pers. — Onder het juk of in den Strijd. — Ons Program. — Socialistische Anarchisten. — Parlementaire Kroniek. — Uit het Buitenland; Duitschland. — Vrouwenrubriek; Vrouwenkiesrecht in den Pruisischen Landdag. — Het doel heiligt de middelen. — Uitslag Referendum. — Verantwoording. — Van de Afdelingen. — Korrespondentie.

Neutraliteit der O. S.

Zondag 20 Maart te één uur belegt het Hoofdbestuur van den Bond van Ned. Onderw. een groote meeting in het Paleis voor Volksvlijt te Amsterdam. Waar wij de eenige politieke partij zijn, die de verplichte neutrale staatschool op haar program heeft en ervoor strijdt, noodigen wij al onze leden uit mede te manifesteeren. Onze afdelingen zenden zoo mogelijk afgevaardigden en in elk geval hun blijk van sympathie.

Allen op naar het Paleis.

Van de Administratie.

Zij die zich nu op ons blad abonneeren, ontvangen de tot 1 April verschijnende nummers gratis.

Macht tegen Onmacht.

Wat zich Zondag jl. in Berlijn heeft afgespeeld, het spel van den Tiersgarten contra Treptow, is het spel van de groeiende macht tegen de komende onmacht. Maar wat in Berlijn gebeurt en in gansch Pruisen, is niet alleen van het meest direkte belang voor het geheele Rijk, Duitschland, maar van bijna even direkte beteekenis voor de toekomst der arbeidersbeweging in Holland. Het kan München en Beieren bijna niet meer aangaan dan het Amsterdam en Nederland betreft, wanneer zóó massaal als dat nu geschied is, de klasse der arbeiders zich in Pruisen verheft.

Wat is er dan geschied?

Door en tegen het aanhangige kieswet-ontwerp voor Pruisen is de massa der arbeiders in beweging gekomen. Zondag na Zondag is er nu al beroering in het proletariaat, en zoo had naast het overige Pruisische, het Berlijnsche proletariaat besloten, jl. Zondag in het groote park bij Berlijn, Treptow, te gaan demonstreeren. Maar de slimme heer Von Jagow, hoofd der Berlijnsche politie, verbood de betooging, want straat en park zijn «voor het verkeer», een frase die gelijk men weet in onze Nederlandsche, suffe stadjes ook altijd opgeld doet, als het erom gaat, de betoogingen der arbeiders van de straat te houden. De Berlijnsche arbeiders zijn evenwel geen revisionisten die zelve liever niet de straat opgaan, noch anarchisten die het bij groote woorden en kleine organisatie laten, maar bewuste, strijdende, goed georganiseerde arbeiders, in één woord: revolutionaire sociaaldemocraten. Zij hadden gezegd: Zondag demonstratie, en het zou dien Zondag demonstratie worden, met man en macht. Toen ze niet te Treptow mochten betoogen, zouden ze met zijn honderdduizenden in Treptow wandelen. Maar... het slimme politie-mannetje verbood ook dit. Het park zou worden gesloten, en als de Berlijnsche proletariërs toch kwamen «wandelen», dan zou het mannetje laten schieten. Bij voorbaat had de brave Keizer al laten weten, dat hij zijn politie-mannen

in hun ruw geweld en opzettelijke uittarting niet zou hinderen.

Welnu, voor zeer goede organisatie gelijk de Berlijnsche er een is, was goede raad gemakkelijk. Geschoten hoefde er niet te worden, vonden deze mannen van de daad, op werlooze arbeiders, vrouwen en kinderen, als zij het eenigszins helpen konden. Maar betoogd zou er worden. En zoo gaven zij in den vroegen Zondagmorgen het parool uit: Niet naar het verre Treptow-park, maar naar het hartje van het officieële, heerschende en rijke Berlijn, naar den wijden Tiersgarten zou men gaan, om te demonstreeren. En hoe laat ook gegeven, het parool werd stipt gevolgd. De politie met zijn paarden en wapens zat in Treptow. De arbeiders, mannen en vrouwen waren bij honderdduizend in het hartje van Berlijn vereenigd, en boezemden daar door hun revolutionaire doorzettingskracht en door hun massale macht schrik in aan al wat kapitalistisch en reaktionair is in Duitschland.

Wat is de beteekenis van deze demonstratie en van den val, waarin tot groote pret van de arbeiders, de politie liep? Demonstreeren wil zeggen: betoogen; wil zeggen: laten zien. De arbeiders toonen door een demonstratie zoowel tot ontzag voor hun vijand, als tot opwekking van hun klasse-genooten, hoe vast en groot hun macht reeds is. De vijand schrikt en doet domme dingen, die de arbeiders sterker maken, óf: hij doet wijze dingen, die een bewuste arbeiders-massa eveneens aangrijpt, om zich te versterken. Als de demonstratie werkelijk een macht vormt, dan kan niets den invloed, den werkelijken invloed van die verzamelde arbeiders-wil meer tegenhouden. Maar vooral ook wordt, door een waarlijk indrukwekkende betooging, de klasse krachtiger nog dan ze te voren was, omdat die klein van hoop waren zich nu aansluiten bij het groote leger, zelf hoop krijgen en mee leeren strijden. Een demonstratie maakt zóó de arbeidersklasse naar alle kanten machtiger.

Maar eerst recht, wanneer tegen deze macht van de onder de eenigende invloed der groot-industrie georganiseerde arbeiders de onmacht van de heerschers zoo duidelijk komt te blijken als te Berlijn. Als men door één wachtwoord een paar uren tevoren gegeven, wel honderdduizend van arbeiders-zijde weet bijeen te brengen, maar in diezelfde stad en in datzelfde moment het instrument der heerschende klasse, de politie, op een geheel andere plaats die massa loopt te zoeken, dan blijkt eerst recht hoe daar twee klassen scherp tegenover elkander staan, al wonen ze vlak bij elkaar. De eene klasse, de heerschende, weet er niets van, is er heelemaal buiten, wat in de andere klasse, de nog onder liggende, maar groeiende, vlak naast haar van mond tot mond gaat. Schrik om hun onmacht moet hen wel bevangen, de heerschers, nu ze weten wat daar als een elektrische vonk van man tot man springt, als een vuur door de massa gaat. Het is de wil van verzet, het is de opstanding tegen hen, maar de opstand niet van losse individuen, die nog tot één moeten komen, maar van de organisatie die de honderdduizenden nog tienmaal sterker maakt: van de Sociaal-demokratie. Zoo heeft het proletariaat zijn macht getoond, het kapitalisme zijn onmacht.

Niet alleen te Berlijn. Er zijn in Pruisen dien Zondag wel een half miljoen deelnemers geweest aan de demonstraties. En die betoogingen houden

niet op. Ze matten de heerschers af, ze rusten niet, de om het A. K. voor mannen en vrouwen, de om de volledige democratie strijdende arbeiders. Geen rust wordt meer gegund tot na maand of jaar de sterkste burcht van het kapitalisme, de Pruisische jonkerheerschappij, komt te vallen. Ook weet het Duitsche proletariaat wat het met de macht der democratie moet aanvangen. Niet anders dan ook met dit gewichtigste strijdmiddel den weg effenen voor het Socialisme.

Zullen de Nederlandsche arbeiders daar weer zonder verstand bij staan te kijken? De strijd te Berlijn, in Pruisen-Duitschland is onze strijd. Ook onze democratie, ons kiesrecht, onze hervormingen, staan daar op het spel. Wint het Duitsche proletariaat, en het moet winnen, omdat het door de snelle industrialisatie steeds in aantal, beteekenis en macht in de maatschappij toeneemt, dan kan ook de macht van het Nederlandsche proletariaat eindelijk groter worden. Groeien, ja, maar alleen, als we zorgen dat het leger bewuste mannen klaar staat, om de vruchten van dien strijd te plukken op het juiste moment. Dat wil zeggen: Zelfen moeten we bij honderden en duizenden de strijders worden voor de zaak van het A. K., om het te kunnen veroveren als de macht der bourgeoisie door de geweldige schok van Duitschland een oogenblik verzwakt. Gereed staan moeten we om te kunnen toeslaan.

Zijn we gereed? Elk arbeider en arbeidster zie om zich heen, en werke op voorbeeld van de schitterende Duitsche organisatie voor een gelijke Nederlandsche, die zich organiseert voor het Socialisme.

Arbeiders en arbeidsters. Ziet naar Pruisen, en laat u door niets terughouden van uw eersten plicht: Socialistische Organisatie voor den strijd om het Algemeen Kiesrecht voor Mannen en Vrouwen. De organisatie, de Soc. Dem. Partij, is er. Mannen en Vrouwen strijdt mee. Stelt uw macht. WP.

De taak der Arbeiders-Pers.

De socialistische arbeidersbeweging, die ten doel heeft de arbeiders te brengen tot ééne groote macht die de kapitalistenklasse onteigenen, den grond, de arbeidsmiddelen in gemeenschappelijk bezit brengen wil, onderscheidt zich van alle vroegere revolutionaire partijen en groepen in één groot ding.

Alle vroegere klassen die een omwenteling hebben tot stand gebracht waren machtig door bezit. Zij hadden grond, handel, bedrijf, geld en daardoor wapens. De arbeiders bezitten niets. Zij zijn alleen sterk door hun aantal.

Maar dat groote aantal is onontwikkeld, heeft geen onderwijs genoeg gehad en bezit dus geen kennis. De groote taak, die de massa moet uitvoeren, het stichten eener nieuwe maatschappij, de massa der arbeiders begrijpt haar slechts langzaam.

Opzettelijk houdt de kapitalistische klasse de arbeiders in scheken die weinig kennis geven. Op de sekteschool wordt onderworpenheid aan God en aan den Staat geleerd, op de openbare school de onderworpenheid aan de overheid, en aan de bestaande maatschappij. Op het twaalfde jaar moet het kind van school en dan valt het al gauw en licht aan die staatkundige partijen ten prooi die den arbeider als steinvee gebruiken.

O, als wij eens het arbeiderskind, reeds vroeg, konden leeren wat hij het meest noodig heeft, de

kennis dier maatschappij, die hem zijn geheele leven verdrukken, uitzuigen en overheerschen zal, — als wij die kennis aan het geheele jonge arbeidersgeslacht konden bijbrengen: wat het kapitalisme is, hoe noodzakelijk uit de eene maatschappij de andere voortkomt, en hoe uit deze, die nu bestaat, de socialistische komen moet, — als wij dat konden doen dan, waarlijk, zou het niet lang duren of het socialisme kwam.

Maar juist dat leert het arbeiderskind niet. De maatschappij leert hij niet begrijpen, de macht tegen welke hij zijn leven lang zal moeten strijden, hij leert haar niet kennen, omdat het de bezittende klasse is die het onderwijs geeft.

Dus blijft de arbeider in zijn jeugd in onwetendheid en wordt later, omdat hij onwetend is aan allerlei demagogen (volksleiders, die niet het beste voor de arbeiders willen) ten buit.

Maar sinds enkele tientallen van jaren hebben de arbeiders ingezien, dat zij dat wat de school, de Staat, de maatschappij verzuimen, zelf moeten doen. Sinds weinige jaren bestaat er een arbeiders-pers.

Wat is de taak van deze?

Wij zeiden zoo even: de arbeiders hebben geen wapenen. Dat is ook zoo: zij hebben noch kanonnen, noch geweren, vestingen, noch schepen, zooals vroegere revolutionaire klassen hadden, noch de schatten, waarvoor zij ze zouden kunnen kopen.

Maar de arbeiders hebben wel één wapen, zij het dan ook van een andere soort dan deze. Zij hebben de waarheid omtrent de maatschappij.

Dat wapen, dat hebben wij. Het is eigenlijk ons éénige. Dat waardoor wij alles veroveren: aanhang, organisatie, macht.

Het verkondigen van de waarheid omtrent het kapitalisme, de uitbuiting, den klassenstrijd, den Staat, de politieke partijen, — omtrent de noodzakelijke komst van de nieuwe socialistische maatschappij, dat is het machtige zwaard, waarmee de arbeidersklasse optrekt tegen het kapitalisme en waarmee zij het zal verslaan.

Dat is het doel van de Arbeiders-pers! Dat is het veld, waar de waarheid aldoor moet schitteren in een onophoudelijken strijd tegen de bezittende klasse. Die stem moet de arbeider elke week, iederen dag als het kan, hooren, elken avond moet daardoor weer een nieuw licht worden ontstoken in de kleine kamertjes der arbeiders. Elken avond, elke week, moet zoo precies en scherp de waarheid omtrent den strijd der arbeiders aan de arbeiders worden gezegd, dat telkens en telkens, elken avond weer een nieuwe strijder komt bij het leger, elken avond de moed en de overtuiging der reeds strijdenden versterkt wordt.

Daarom is één ding vooral noodig. Dat nooit wordt weggelaten, maar integendeel altijd vóóran wordt geplaatst het doel van den strijd, het socialisme.

Want evenals wanneer men een groot doel wil bereiken, een zeer verre en moeilijke reis wil doen bijvoorbeeld, men dit doel niet wint door zich voor te bereiden voor of bezig te houden met in de eerste plaats een afstand van een honderd meter of een kwartier gaans, — maar men alleen het groote doel bereikt, zonder omwegen en het snelst, door dat van den aanvang af en steeds in 't oog te houden en daarvoor zich toe te rusten — zoo is het ook hier. De geestkracht, noodig voor onzen strijd, het zelfvertrouwen, de onwankelbare kracht tot overwinning of nederlaag, men krijgt ze het meest door den strijd voor het socialisme in zijn geheel. Dat heeft de groote aantrekkende kracht, dat vormt de wezenlijke propaganda, want dat, zijn Komst, is de Waarheid-in-haar-geheel!

Dat is de taak der Arbeiders-Pers.

De Baanbreker.

H. GORTER.

Onder het juk of in den strijd?

I.

Terwijl sommige leiders der moderne vakbeweging in Duitschland en in klakkelooze navolging van hen ook in Holland, zich illusies maken over de beteekenis van de hervormingen, die ze met den vakstrijd kunnen doorzetten, en zich verzetten tegen hen, die hun die illusies op grond van de werkelijkheid willen ontnemen, zet de maatschappelijke, de economische en politieke werkelijkheid intusschen onverbidlijk haar opklaringswerk voort, en verstoot de eene illusie na de andere. Zooals steeds is de beste verdediger van het Marxisme: de werkelijkheid zelve.

In de *Neue Zeit*, het wetenschappelijke weekblad van de Deutsche Socialdemokratie onder redactie van Karl Kautsky, komen in het nummer van 4. Maart j.l. twee artikelen voor over de vakbeweging, die ons aller aandacht vooral ook in Holland ten volle waard zijn. Het eene is van de oude en bekende leider der oudste Deutsche vakvereniging, die der timmerlieden, van August

Bringmann, en handelt over de kollektieve arbeidskontrakten en de Deutsche rechtspraak ten opzichte daarvan. Het andere is van Richard Seidel en bespreekt de kwestie der arbeidsbeurzen ook in verband met de arbeidskontrakten. Het eene is al even merkwaardig als het andere, omdat het praktisch laat zien, het eenige eigenlijke wat Kautsky in zijn veel en schandelijk aangevallen brochure *De Weg naar de Macht* (zooals men weet is het Hollandsch bij Wakker uitgegeven) konstateert, dat nl. zonder nieuwe machtsvorming en algemeene strijd zelfs voor de kolossale Deutsche vakverenigingen geen vooruitgang, ja zelfs niets dan achteruitgang komen kan. Maar het zijn nu vakverenigingsmannen, de mannen van de praktijk dus die aan het woord zijn.

Voordat we nu een volgend keer een en ander van Bringmann's artikel mededeelen dit maal een woord in het algemeen. Wat Bringmann en Seidel speciaal voor de Deutsche vakbeweging aantonen, geldt natuurlijk niet alleen voor deze, maar voor de politieke beweging evengoed, en niet enkel voor Duitschland, maar voor geheel Europa, ja voor Amerika, Australië en Azië evenzeer. In de politiek en in de vakbeweging, in Duitschland, in Holland zoogoed als in gansch de kapitalistische wereld staan we voor een tijdvak van geweldige beroeringen. Zonder die beweging is geen vooruitgang meer mogelijk, en het proletariaat dat dagelijks machtiger wordt in aantal, in bewustzijn, in organisatie en in noodzakelijkheid voor de samenleving, kan niet achteruit, kan zelfs niet stilstaan, maar moet vooruit, rustig als het nog mogelijk is, met revolutionaire strijd als het moet.

Maar speciaal ook het verschijnsel waarop Bringmann wijst is internationaal: De rechtspraak nl., die zich als «onpartijdige» laat gebruiken ten nadeele van het proletariaat. In Engeland, in de Vereenigde Staten is het reeds gebeurd. In Holland zijn 'er teekenen van. In Duitschland gebeurt het thans. Iedereen kent het vonnis in de Taff Vale zaak in Engeland, waardoor de kassen der vakverenigingen aansprakelijk werden gesteld voor de schade door staking aan de patroons berokkend. Iedereen kent ook het nieuwste vonnis der Engelsche hoogste rechtbank. Toen nl. de vakverenigingen, door het Taff Vale vonnis gewekt, een Arbeiderspartij gingen vormen, en de kassen der vakverenigingen dus voor de politiek gebruikt werden, toen maakte het Hoogerhuis uit dat dit niet mocht. De Arbeiderspartij, die eenig succes had gehad door het doordrijven van een wet, waardoor het Taff Vale vonnis in den vervolge zijn praktische kracht verloor, werd nu zelve door de hoogste rechtspraak bedreigd. Waarop maar één antwoord mogelijk is: Een wezenlijk revolutionaire, socialistische beweging.

En in de Vereenigde Staten ligt reeds sinds jaren de werkelijk heerschende macht bij de hoogste rechterlijke kolleges van het land. Die maken uit hoe de wetten «gemeend» zijn. En hoe ze dat uitmaken, begrijpt het proletariaat allicht. Zoo is nu kort geleden uitgemaakt, dat de hoedenmakers strafbaar zijn voor een boycot, die over geheel de Vereenigde Staten een bepaalde firma zou treffen, op grond van een Wet die eigenlijk de ondernemers verbiedt zich te verbinden, om over alle Staten der Unie het publiek uit te buiten. Zoo regeert men, evenals in Engeland over het hoofd van de «liberale», in Amerika over het hoofd van de «demokratische» instellingen heen, met de «onafhankelijke» rechtspraak het proletariaat. Wel hebben Vliegen, De Zeeuw en andere revisionisten gelijk wanneer ze letterlijk of zoo ongeveer meenen: De vergelijking met vroegere toestanden wijst uit dat de heden-daagsche maatschappij in het algemeen beter is dan die van vroeger tijden, zoowel wat betreft de gelijkheid van rechtspleging en de zorg voor de individueele vrijheid en veiligheid, als wat de wegen en de overige middelen van gemeenschap aangaat. Zeker: beter... voor het kapitalisme.

En in Holland. Het *Handelsblad* wees er in de verkiezingen al op, dat Alg. Kiesrecht onder zekere omstandigheden nog zoo kwaad niet was. Je hoort dan ten minste wat dat plebs, het proletariaat eigenlijk wil. Maar men heeft te zorgen dat er een hoogere onpartijdige uitspraak is, dan die van de werkelijke Volksvertegenwoordiging: een Eerste Kamer nl. of een rechtbank. Het is alweer de onvergetelijke roem voor de Vrije-demokraten, dat één hunner Prof. Krabbe het is, die praktisch heeft aangetoond hoe dat allemaal samen kan gaan: het opbergen van de «demokratie» in een Tweede Kamer, en het «hervormen» van de Eerste Kamer tot een soort hoogere rechtbank over de wetten. En de arbeiders, die hier in Holland meegejuicht mochten hebben over het Haarlemsche vonnis, waarin de Rechtbank op eigen gelegenheid de wet zóó verklaarde, dat in strafzaken de eed door een enkele belofte kon worden vervangen, mogen nog wel eens goed nadenken waarover ze eigenlijk juichten. Op zichzelf zijn wij er natuurlijk voor, dat die middeleeuwsche formaliteit van den eed wordt afgeschaft. Maar het is de gewoonte van de bourgeoisie niet meer, te juichen over afschaffing van reaktionaire maatregelen. En arbeiders, let wel, juist de onvervalscht kapitalistische, de liberale pers juichte wat ze kon. Dat heeft toch een beteekenis, nietwaar? Welnu, het kapitalisme juichte over de vrijheid, die de rechter zich genomen heeft om in strafzaken zelf uit te maken wat recht is. Het parlement, dat noodig is om te weten wat het proletariaat wil, werkt niet meer vlug en bewegelijk genoeg op gezag van het Kapitaal. Daarvoor is het te «demokratisch». Welnu, dan moet gelijk overal de onpartijdige stramme rechtspraak maar gebruikt worden, om de wetten zóó te kunnen uitleggen als het kapitaal dat noodig heeft. Het gejuich om de vrijheid van den rechter is hetzelfde als

het gejuich om de vrijheid van den onderkruiper. Laten vrij-denkende en vrije arbeiders er toch niet inloopen.

Zoo zien we dus internationaal de rechtspraak in dienst stellen van het kapitalisme. We zullen een volgende maal zien hoe het in Duitschland geschiedt.

WP.

Ons Program. 1)

I.

Beginsel- en Strijdprogram.

Ons program bestaat uit twee gedeelten. Eerst komt de beginselverklaring; daarop volgt het strijd-program.

In welke verhouding staan deze beiden tot elkaar?

De beginselverklaring geeft aan ons algemeen, theoretisch standpunt. Zij schildert de wijze, waarop wij de kapitalistische maatschappij zich zien ontwikkelen. Zij beschrijft in korte bewoordingen deze ontwikkeling. De grond, de fabrieken, de machines, in één woord de arbeidsmiddelen, bevinden zich in handen van weinigen. Tegenover deze weinigen, in hun dienst, staat de groote massa, de klasse der arbeiders, zij, die „van alle bezit ontbloot, totaal van de bezittende klasse afhankelijk zijn.” Zij bezitten niet anders dan de kracht van hun spieren, hun arbeidskracht. Deze moeten zij verkoopen aan den ondernemer, willen zij in het leven blijven. De groote ondernemers drukken de kleine dood; deze verliezen hun zelfstandig bestaan; zij worden arbeiders. Het aantal proletariërs groeit. Het aantal ondernemers neemt naar verhouding af. De toestand der arbeiders is miserabel. Zij missen alle zekerheid van bestaan. Verdienen zij al eens een goed loon, zij moeten dit doen ten koste van lange arbeidsdagen, ten koste van het huiselijk leven, ten koste van hun gezondheid. Het dreigend spook der werkeloosheid grijnst hen aan. Zij vereenigen zich tegen de patroons; deze vereenigen zich tegen de arbeiders. De klassenstrijd ontwikkelt zich. De geheele arbeidersklasse komt meer en meer te staan tegenover de geheele klasse der bezitters. In dien strijd overwint de klasse der arbeiders, want zij heeft het aantal, zij heeft de macht. 2)

Deze onvolledige en verkorte weergave van ons beginselprogram doet reeds zien, dat het in onzen strijd boven alles erop aankomt bij de arbeiders kennis en inzicht te kweeken van hunne positie in deze maatschappij. Dat is het eerste noodige. Hebben zij kennis en inzicht van de maatschappij; weten zij, dat deze rijp is om de voortbrenging socialistisch te doen zijn, dan hebben zij, daar zij het aantal bezitten, ook de macht daartoe. Brengen wij dus kennis en inzicht, dan brengen wij tegelijkertijd macht. Veel meer macht, dan wanneer zij twintig kamerzetels „veroveren”. Veel meer macht, dan wanneer wij dr. Kuyper laten vallen. Wij moeten ons dus afvragen bij alles, wat wij verrichten in onzen praktischen strijd: is dat geschikt om kennis te kweeken, inzicht te verhelderen en dus macht te vergrooten? Kunnen wij ja antwoorden, dan is het goed. Moeten wij neen zeggen, dan is het slecht.

Wanneer nu een anarchist of een vrije tegen ons zou zeggen: dan moet je niet aan politiek doen, dan heeft hij tot op zekere hoogte gelijk. Dan heeft hij gelijk altijd, wanneer die politiek niet ingericht zou wezen op de vergrooting van kennis, inzicht en macht. Zou, om een voorbeeld te noemen, een socialistisch afgevaardigde stemmen voor oorlogsbegroting, omdat deze een tikje beter is, dan een vorige, maar toch altijd blijft een aan de arbeidersklasse vijandige post, toch altijd blijft een instrument, dat tegen de arbeiders wordt gebruikt, dan zeggen wij: die politiek is slecht, want zij vertroebelt het inzicht in het wezen van de maatschappij.

Is daarentegen de politiek er op ingericht om de arbeiders bijeen te brengen tegenover de geheele kapitalistische klasse, is de politiek dan een middel om hen te organiseeren in den klassenstrijd;

wordt de politiek en de strijd om hervormingen zóó gevoerd, dat zij de arbeiders doen zien, dat zij vijandig staan tegenover het geheele kapitalisme;

dan zijn de politieke strijd en de strijd om hervormingen een machtig middel van propaganda, dan maken zij den arbeider sterker en verruimen zij zijn blik;

dan maken zij de arbeiders tot socialisten en bevorderen zij de komst van het Socialisme.

Ziedaar de beteekenis van ons strijdprogram, dat dus de praktische eischen opstelt, die de arbeiders

1) Door groote drukte bleef het vervolg eenige weken liggen. Wij zullen zooveel mogelijk zorg dragen, dat ieder artikel, hoewel samenhangend met het geheel, afzonderlijk kan worden gelezen.

2) Wij verzoeken den lezer na te slaan de *Tribune* van 5 Februari 1910, waarin op blz. 3 laatste kolom, ons geheele beginselprogram is opgenomen. Wie het nog niet uit het hoofd kent, leze het na.

reeds in deze maatschappij nastreven. Het strijd-program bevat dus eischen als: algemeen kiesrecht; vrijheid van vereeniging en vergadering; staatspensioenen voor den ouden arbeider; verzekering tegen ziekte; verkorting van arbeidsdag enz. enz.

Het strijdprogram geeft dus een van de middelen aan, het beginselprogram het doel.

Deze verhouding wordt in ons beginselprogram duidelijk aldus omschreven:

„De Soc. dem. Partij in Nederland stelt zich ten doel, het nederlandsche proletariaat te doen deelnemen aan den internationalen strijd der arbeidende klasse.

Zij wil daarbij zooveel mogelijk elke economische of politieke beweging der arbeiders ter verkrijging van betere levensvoorwaarden zoodanig ondersteunen, dat daardoor hun klassebewustzijn wordt opgewekt en hunne macht tegenover de bezittende klasse wordt versterkt.

Zoolang het den arbeiders nog niet mogelijk is de staatsmacht in handen te nemen, zal zij trachten alle politieke rechten te veroveren en deze te gebruiken, zoowel om het geheele proletariaat in den klassenstrijd te organiseren, als om invloed te verkrijgen op de wetgeving ter invoering van onmiddellijke verbeteringen in den toestand der niet bezittende klasse en tot bespoediging der economische revolutie.

H. W. J. S.

Socialistische Anarchisten.

«Opgericht is een federatief verband van vrije socialisten en anarchisten in Nederland, bestaande uit vereenigingen, groepen, deelen van organisaties en verspreide leden», aldus lezen we in een blaadje van de Federatie van Socialistische Anarchisten in Nederland.

«Het federatief verband, dat geen beginselverklaring vaststelt, die onderschreven moet worden, stelt zich ten doel samenhang te brengen tusschen de verschillende socialistische en anarchistische vereenigingen en personen in den lande, om daardoor te komen o. a. tot:

a krachtiger en meerdere propaganda in die streken, welke nu te veel verwaarloosd worden.» Propaganda waarvoor? Voor de beginselverklaring, die niet onderschreven moet worden? Voor het (vrije) Socialisme of voor het Anarchisme? En is er eigenlijk wel verschil tusschen deze twee? En hebben ze wel een beginselverklaring deze Socialistische Anarchisten, of hoe hun vereenigingen, groepen, deelen van organisaties (wat zijn dat eigenlijk voor dingen?) en verspreide leden zich noemen mogen?

Merkwaardig gemakkelijke menschen toch, deze federatie-mannen. Punt f zegt: «Waar de behoefte gevoeld wordt en geen beginsel-verklaringen in den weg staan, zal met andere bonden samengewerkt worden». Zooeven moest zij niet onderschreven worden die beginselverklaring, en nu zou zij toch in den weg staan, die verklaring en dat beginsel dat niet bestaat! Dat springt maar van de hak op de tak, die luidjes, en het volkje merkt bij f al niet meer wat het vóór a gezegd heeft. Wat een heerlijke vrijheid! *)

Maar laten we billijk zijn, de heeren Luitjes, Kamstra, Lodewijk, Schmidt (G. N.) en Kelder beloofden een Manifest, behelzende het streven der Federatie, en de heeren hebben woord gehouden.

Het streven dan, geen beginselverklaring asjebliëft, verklaart dan ook inderdaad niets en mist alle beginselen. Het Manifest stelt twee onzekerheden vast voor de arbeiders en werklieden (wat is het verschil?) die van het bestaan van morgen en die van het onderhoud op den ouden dag. Het had in elk geval een derde kunnen vaststellen, n. l. zijn eigene. Want op deze twee baseert het eigenlijk zijn verwachting, dat de werkliedenklasse door daden antwoord zal geven op de publikatie van dit Manifest, maar het vergeet het voornaamste. Niet bedoelde onzekerheden vooral, maar juist een zekerheid is het, waardoor de arbeidersklasse tot den strijd komt. Onzeker is ook het lot van den lompoproletariër en van den kleinen baas, maar tot den socialistischen strijd komen deze klassen uit eigen beweging nooit. Hoogstens kunnen zij zich bij het socialisme aansluiten. Zeker is evenwel de uitbuiting van de arbeiders, juist als hij niet werkeloos, en niet invalide of ziek, juist als hij verdient en aan het werk is. En het is de uitbuiting, de zekerheid dat zijn arbeid armoede beteekent in vergelijking tot de voortbrenging en de rijkdom van de maatschappij, die hem tot strijd brengt door zijn gansche klasse heen tegen de uitbuiters, de kapitalisten. De arbeid zelve als bron van de ellende in de kapitalistische maatschappij, de loonarbeid n. l., daar begrijpen de heeren toch klaarblijkelijk niets van. Of wat zegt gij van deze tirade: «In heel veel gevallen is de arbeid zwaar en onzeker voor den werkmán. Maar toch is deze zelve werkmán in staat een oordeel daarover? uit te spreken, welk oordeel

*) Of zouden de oolijkerds misschien bedoelen dat de bonden waarmee ze samenwerken geen beginsel-verklaring mogen hebben, of er zich niet aan houden! Ook die vrijheid zou te benijden zijn!

steeds is: indien er overleg gebruikt kon worden, zoodanig dat ook wij werklieden mede konden spreken, dan zou die arbeid zeer veel gemakkelijker en doelmatiger gemaakt kunnen worden en de verdeling oordeelkundiger.»

Wat mak hè! In «heel veel gevallen» arbeid zwaar en onzeker! Wat weinig positief, nietwaar. Is er een revolutionair aan het woord, of een revisionist, is men geneigd te vragen, als men zoo spreekt over de hedendaagschen toestand en zóó weifelend over het doel komt pratén.

Straks komt het «onverstand» als oorzaak van de kapitalistische ellende te voorschijn in het Manifest en natuurlijk de redelijkheid, of het «gezond verstand» zooals een goed revisionist haar zou noemen, als grond voor het Socialisme. En ook de solidariteit van deze socialistische anarchisten gaat zich reeds niet bepalen tot een klasse, »maar strekt zich uit over allen.» Het is of men b. v. Spiekman hoort over de algemeene humaniteit of zoo iets.

«De menschen dus te doortrekken van het thans nieuw groeiende rechtsbegrip, dat is de algemeene politiek, die het federatieve verband van socialistische anarchisten in Nederland met kracht ter hand wil nemen». Niet den klassenstrijd strijden, neen de menschen met een rechtsbegrip doortrekken, dat is hier algemeene politiek! Het woord klassenstrijd komt meenen wij in het manifest niet voor. «Strijd van belangen» of «een oorlog tegen elkaar», halfzacht revisionisme of bar revolutionarisme, daartusschen zwenken de heeren Luitjes c. s. Tot eenige bewustheid, tot een precies begrip kunnen ze het niet brengen. Lezer, weet U wat deze heeren «het groote algemeene beginsel» noemen? «Dat onderling gemeenzaam overleg voeren moet naar een socialistische productie wijze en — verdeling». Van strijd in dit beginsel geen woord. En dat nog wel in onzen tijd van allerwegen op zijn scherpst toenemende klassenstrijd. Om niet voor leugenachtig te worden uitgemaakt, deelen we echter mede, dat de opstellers van het Manifest heel veel sympathie hebben voor strijd.

De heeren Luitjes c. s. meenen niet, dat ze iets nieuws zeggen in het Manifest. Inderdaad niets nieuws. Maar ze meenen wel dat het belangrijk is. We zijn het niet met ze eens.

Het eenige belang van het Manifest zit hierin: Het is een bijdrage tot een zwenking van het Socialistische Anarchisme naar... het Revisionisme. Als hieruit eenige verbroedering voortkomt, dan zal het zijn de verbroedering van voormalig vrijen met revisionisten. WP.

Parlementaire Kroniek.

In de Tweede Kamer is ons verleden week een interessante blik gegund in de motieven en beweegredenen der kapitalistische zedelijkheid. Er moesten maatregelen worden beraamd om te voorkomen, dat menschen die eenmaal uit de gevangenis ontslagen zijn, daar steeds weer terugkomen; niet omdat het verblijf er zoo aangenaam is, maar omdat de toestand van paria's, uit de samenleving gesloten, waarin de burgerlijke maatschappij die menschen plaatst, hen telkens opnieuw tot misdrijven dwingt. Dat is een der vele, voor de regeerders »lastige» verschijnselen, die het kapitalisme onafschiedelijk als zijn schaduw vergezellen, een der vele innerlijke tegenspraken waaraan het moet te gronde gaan. Het drijft door de toenemende bestaansonzekerheid, werkloosheid, vrouwen- en kinderarbeid, dikwijls ook daling van de koopkracht der loonen, — kortom door de ellende en armoede, die het in toenemende mate over het proletariaat uitstort, massa's van arbeiders tot pauperisme en misdaad. Dan stelt de bezittende klasse een leger van politie- en justitie-beambten in dienst, om zich te beveiligen tegen de door haar zelf geschapen krachten. De menschen worden dan een tijdje in de gevangenis gestopt, en als zij er uitkomen, dan worden zij eerst recht tot nieuwe vergripen tegen de burgerlijke orde gedwongen. Zoo recruteert het kapitalisme uit de massa van misdadigers een steeds groeiend leger van recidivisten, die telkens weer tot misdaad vervallen.

De politici der bourgeoisie hebben het reeds lang opgegeven, voor dit probleem naar een oplossing te zoeken. Wetsvoorstellen als dat wat nu aan de orde was, dienen dan ook voornamelijk voor verkiezings-humbug. Zij hebben daarbij het dubbele voordeel, dat zij niet veel kosten, en dat men dus op een koopje kan pronken met een schitterend schijn van zedelijkheid. Daarom worden bij zulke gelegenheden de ware motieven der bourgeoisie zoo zorgvuldig mogelijk verborgen achter ethische en moralistische frazen. Wij hebben daarom alle reden om goede nota te nemen van hetgeen dezen maal door de vertegenwoordigers van de bovendrijvende groepen van onze heerschende klassen gezegd werd. Wij hebben daartoe te meer reden, omdat dit verzuimd is door de revisionistische Kamerfractie der S.D.A.P. Toch was er voor die heeren »werk aan den winkel», als zij eens in practijk hadden willen brengen de toepassing van de

historisch-materialistische methode in de politiek, die in den laatsten tijd door hun leider zoozeer wordt aanbevolen. Maar het historisch-materialisme doet tegenwoordig in de S.D.A.P. alleen dienst, wanneer Troelstra er mevrouw Holst mee moet kastijden.

De heer Duys echter vindt het beter om als één der middelen tot bestrijding van de criminaliteit aan te bevelen: «b-eng de vrouw in het gezin terug», waarvan minister Heemskerk «met bijzonder genoegen» acte nam met de verklaring: «er zal misschien nog wel eens een oogenblik komen, dat ik het voorrecht zal hebben dit woord tegenover den geachten afgevaardigde te citeeren» Wij zijn aan die bokkesprongen alreeds gewend, en zullen ons dus nu maar eens bezig houden met de christelijke «specialiteiten.» Eerst was het de antirevolutionaire jonker van Asch van Wijck, die na de gebruikelijke ethische verzuchtingen het volgende over zijn tong morste:

„Het is daarenboven in het Staatsbelang, dat de ontslagene voortaan in de vrije maatschappij zal kunnen blijven, en niet tot recidive terugvalle. In de eerste plaats, omdat daardoor de maatschappij beveiligd wordt, want schending van de rechtsorde is tegen haar belang, haar belang brengt mede, dat haar leden zich aan de bestaande maatschappelijke orde houden. Doch ook omdat zij die gestraft worden, op Staatskosten moeten worden onderhouden».

De poging om het belang der bezittende klasse voor te stellen als het «algemeen belang» is hierin al heel slecht gelukt.

Intusschen is voor de beveiliging van de maatschappelijke orde geld noodig, en hoewel het de plicht van een «Christelijke samenleving» is om «elkander zooveel mogelijk te helpen», erkent de heer van Asch van Wijck, dat het «waarschijnlijk is, dat dit nooit voldoende zal gelukken», en dus zal de Staat moeten dokken. Maar overigens moet het werk — op Staatskosten — overgelaten worden aan partikuliere vereenigingen; want:

„Hier is geen neutraliteitsdwang. Op godsdienstig gebied kunnen zij (de vereenigingen) precies doen wat zij willen, indien zij blijven binnen zekere perken.»

De katholieke baron van Wijnbergen was het met den heer van Asch van Wijck volmaakt eens. Hij vond het daarbij niet overbodig extra te waarschuwen tegen het al te «aangenaam» maken van het verblijf in de gevangenis.

„Ging men toch in die richting... dan geloof ik dat ik aan den minister zou moeten vragen aan de gevangenis ook externaten te verbinden en het mogelijk te maken, dat ook volontairs, die de strafwet niet hebben overtreden, zonder daar te overnachten, in de gelegenheid zouden worden gesteld de voordeelen van het gevangenisleven te genieten.»

Het schijnt aan de aandacht van geheel de «Volksvertegenwoordiging» te zijn ontgaan, welk een bittere waarheid er schuilt in dezen verwaanden spot. Niemand van al deze heeren schijnt te weten, dat er schier geen dag voorbijgaat zonder dat hier of daar een arme drommel een misdrijf begaat of kwasi begaat, alleen om te kunnen «genieten» van het gevangenisleven, dat, hoe barbaarsch ook, dikwijls toch nog beter is dan het leven in de burgerlijke maatschappij. B. C.

Uit het Buitenland.

Duitsland. De betoogingen voor het gelijke kiesrecht in Pruisen worden met kracht voortgezet en missen haar uitwerking op de regeerders niet. De conservatieve pers althans ziet het gevaar van de toenemende agitatie onder de groote massa's in de steden scherp in. Ook onder een gedeelte van de burgerij begint, blijkens de betoogingen van den laatsten Zondag in Berlijn en Frankfort vooral, de beweging tegen het ontwerp der regeering onder den druk van de proletarische beweging eenigen ingang te vinden.

Maar wij mogen ons daarom niet vleien met de verwachting, dat een van de burgerlijke partijen de sociaaldemocratie te hulp zal komen in den strijd tegen het Pruisische drieklassen kiesrecht. Langs parlementairen weg toch is, dat blijkt uit de tot nog toe gevoerde beraadslagingen in het Parlement, in het huis van Afgevaardigden, voorshands niets te bereiken. Het Centrum, na de conservatieven de sterkste partij en in het Rijk regeerderspartij sinds den val van Bülow, de overwinning van het jenever-blok en de nieuwe belasting van den afgelopen zomer, heeft al zijn eischen omtrent verbetering van het kiesrecht in den steek gelaten. Het Centrum is, zooals de Vorwärts reeds den vorigen zomer heeft aangetoond, in de laatste jaren politiek van karakter veranderd, dus meer en meer een partij geworden geheel in handen van de hooge geestelijkheid en dienstig aan de belangen van Rome.

Het heeft totaal zijn schijnbaar democratisch karakter verloren en let in geheel niet meer op de belangen van de arbeiders, die het nog bij honderduizenden achter zich heeft. Die taktiek is voor het Centrum wel gevaarlijk, maar aan den anderen kant noodzakelijk, omdat het behalve arbeiders vooral reactionaire kleine burgers en boeren vertegenwoordigt, ongerekend de industrieelen, den hoogen adel en de hooge geestelijkheid. Met die verandering is het Centrum een partij geworden even stok-conser-

